

STORTINGET

Innst. 495 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 123 S (2022–2023)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Revidert finansieringsopplegg på Haugalandet i Rogaland og Vestland fylkeskommuner (Haugalandspakken)

Til Stortinget

Sammendrag

Samferdselsdepartementet legger i proposisjonen fram forslag om revidert finansieringsopplegg for Haugalandspakken på Haugalandet i Rogaland og Vestland fylkeskommuner. Forslaget innebærer at perioden for innkreving av bompenger i Haugesund og Tysvær kommuner forlenges fra 1. juli 2023 til utgangen av 2026, eller til en eventuell ny bompengefinansiert bypakke for Haugesund er etablert, dersom dette skjer tidligere enn 2026. Det pågår arbeid lokalt med en ny bypakke for Haugesund med sikte på oppstart av bompengeinnkreving i 2025.

Det reviderte finansieringsopplegget for Haugalandspakken skal bidra til at det blir et kortest mulig opphold i bompengeinnkreving på Haugalandet fram til en eventuell ny bypakke for Haugesund er på plass. Forlengelsen skal bidra til å dempe en trafikkvekst i perioden mellom pakkene og styrke måloppnåelsen for pakken.

Haugalandspakken har blitt lagt fram for Stortinget to ganger tidligere. Gjennom behandlingen av St.prp. nr. 57 (2006–2007) Om delvis bompengefinansiering av prosjekt og tiltak på Haugalandet i Rogaland og Hordaland og Innst. S. nr. 214 (2006–2007) sluttet Stortinget

seg til bompengeinnkreving til Haugalandspakken. Pakken hadde et innkrevingsopplegg med ni bomstasjoner i Haugesund og Tysvær kommuner og omfattet kommunene Haugesund, Tysvær, Bokn, Vindafjord, Sveio og Etne i Rogaland fylkeskommune og tidligere Hordaland fylkeskommune. Prosjektporteføljen inneholdt 14 prosjekter og en ramme til mindre investeringstiltak. Den totale investeringsrammen var på om lag 1,7 mrd. 2007-kroner. Innkrevingen av bompenger startet opp 1. juli 2008, med 15 års varighet.

Haugalandspakken skulle støtte opp om fylkesdelplanen for areal og transport på Haugalandet sine mål om å utvikle et miljømessig og samfunnsmessig godt transportsystem, redusere veksten i biltrafikken i byområdet, redusere antall trafikkulykker og støypenger og å utvikle et tilrettelagt og velfungerende transportsystem for alle brukergrupper.

Gjennom behandlingen av St.prp. nr. 45 (2007–2008) Om nokre saker som gjeld veg og jernbane, jf. Innst. S. nr. 242 (2007–2008), sluttet Stortinget seg til en utvidelse av bompengeordningen for Haugalandspakken med fire nye bomstasjoner i Karmøy kommune. Pakken innebar en utvidet prosjektportefølje med 22 prosjekter og en total økonomisk ramme på om lag 2,8 mrd. 2008-kroner.

For å unngå et opphold i innkreving av bompenger på Haugalandet har Rogaland og Vestland fylkeskommuner og kommunene Haugesund, Tysvær, Bokn, Vindafjord, Sveio og Etne gjort lokalpolitiske vedtak om et revidert finansieringsopplegg med forlenget innkreving i ni av de 13 bomstasjonene i Haugalandspakken fram til en eventuell ny bypakke for Haugesund er etablert, og senest ut 2026. I Karmøy kommune var det ikke tilslutning til en forlengelse av bompengeinnkrevingen.

Forlengelsen skal bidra til å sikre inntekter til å gjennomføre viktige prosjekter i regionen.

Saken er lokalpolitisk behandlet i alle nevnte sju kommuner og begge fylkeskommunene. Karmøy kommune sluttet seg ikke til forslaget om en forlengelse av bompengereinnkrevningen. Etter at dette ble kjent, ba Rogaland fylkeskommune øvrige parter ta stilling til om videreføring av pakken kunne skje uten Karmøy kommune. Dette fikk lokalpolitisk tilslutning, og i vedtakene framgår dette gjennom tilføyelse av et punkt om at søknad om forlenget innkreving blir gjort med grunnlag i kommunene som deltok i den opprinnelige Haugalandspakken.

Finansieringen av Haugalandspakken var basert på bompenger, statlige midler og fylkeskommunale midler innenfor en økonomisk ramme på 2 860 mill. 2008-kroner, jf. St.prp. nr. 45 (2007–2008) og Innst. S. nr. 242 (2007–2008). Av dette var bompengedraget forutsatt å utgjøre 1 940 mill. kroner.

Fram til 2023 er det brukt om lag 4 100 mill. 2023-kroner i Haugalandspakken. Av disse er om lag 2 800 mill. kroner rekvirerte bompenger, om lag 700 mill. kroner statlige midler og 600 mill. kroner fylkeskommunale midler, inkl. fylkeskommunal mva.-kompensasjon. Rogaland fylkeskommune garanterte underveis i pakken for et lån på 210 mill. 2010-kroner, jf. Prop. 119 S (2010–2011) Ein del saker på Samferdselsdepartementets område og Innst. 403 S (2010–2011). Dette lånet ble nedbetalt i 2018.

Forslaget til revidert finansieringsopplegg for Haugalandspakken innebærer at det kan realiseres ytterligere prosjekter og tiltak for inntil 600 mill. kroner. I finansieringsplanen er det lagt til grunn et bompengedrag på 525 mill. kroner. I tillegg kommer merverdiavgift som staten refunderer for tiltak på det fylkeskommunale veinettet, og dette er foreløpig beregnet til 75 mill. kroner.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jone Blikra, Kirsti Leirtrø og Nils Kristen Sandtrøen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Trond Helleland og Henning Wold, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen, Geir Inge Lien og lederen Erling Sande, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til Prop. 123 S (2022–2023), om revidert finansieringsopplegg på Haugalandet i Rogaland og Vestland fylkeskommuner (Haugalandspakken). I proposisjonen legges det fram forslag som innebærer at perioden for innkreving av

bompenger i Haugesund og Tysvær kommuner forlenges fra 1. juli 2023 til utgangen av 2026, eller til en eventuell ny bompengefinansiert bypakke for Haugesund er finansiert, dersom det skjer tidligere enn 2026.

Komiteen merker seg at det i Karmøy kommune ikke er tilslutning til forlengelse av bompengereinnkrevningen. Komiteen merker seg at konsekvensen av at Karmøy nå er ute, er en reduksjon i antall bomstasjoner og at bomstasjoner i Karmøy avvikes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, merker seg at formålet med forlengelse av perioden for bompengereinnkrevningen er å bidra til å dempe trafikkvekst i perioden mellom pakkene og få finansiering til pågående prosjekter, tilsvarende 600 mill. kroner.

Flertallet viser til at Haugalandspakken har blitt lagt fram for Stortinget to ganger tidligere, med formål om å støtte opp om fylkesdelsplanen for areal og transport på Haugalandet. Målet er å utvikle et miljømessig og samfunnsmessig godt transportsystem, redusere veksten i biltrafikk i byområdet, redusere antall trafikkulykker og støyplager og utvikle et velfungerende trafikksystem.

Videre merker flertallet seg at øvrige kommuner som er omfattet av pakken, har gjort de nødvendige politiske avklaringer for likevel å kunne gjennomføre en videreføring av bompengepakken uten Karmøy kommunes deltakelse.

Flertallet merker seg at det er stor politisk enighet i de gjenværende kommunene samt i de to berørte fylkeskommunene om den forlengelsen som proposisjonen omtaler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er imot bompengefinansiering og mener at utbygging og vedlikehold av vei er et offentlig finansielt ansvar. Disse medlemmer mener derfor at proposisjonens forslag om å øke bompengebelastningen i Haugalandspakken med 525 mill. kroner og innkrevningsperioden med tre år er uholdbart og må avvises. Disse medlemmer reagerer også kraftig på begrunnelsen om at det er viktig å opprettholde bompengereordningen inntil eventuell bypakkeløsning for Haugesund er etablert. Disse medlemmer mener det er bra dersom bompengereordningen avvikes snarest mulig og folk får oppleve en bompengefri transporthverdag. Disse medlemmer mener at politikere og byråkrater ikke skal innskrenke folks frihet til å velge bilen som transportmiddel. Bilen er vårt mest fleksible transportmiddel og står for mer enn 80 pst. av persontransporten. Disse medlemmer mener folk skal ha frihet til å velge bilen som transportmiddel i både by og bygd, og avviser derfor bypakkeløsninger og nullvekstmålet.

Disse medlemmer vil i denne forbindelse vise til følgende forslag fremsatt i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:203 S (2022–2023), jf. Innst. 426 S (2022–2023) samt Dokument 8:228 S (2022–2023), jf. Innst. 423 S (2022–2023):

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avvikle nullvekstmålet i veitrafikken.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for bilen som transportalternativ i hele landet.»

«Stortinget ber regjeringen avvikle dagens ordning med bypakker finansiert av bompenger.»

Disse medlemmer ønsker å fremheve Karmøy kommune, som avviser videre bompengeneinnkreving i Haugalandspakken, og der bomstasjonene i Karmøy vil avvikles som opprinnelig planlagt.

Disse medlemmer mener at bompengordningen i Haugalandspakken skal avvikles, og at proposisjonen om å utvide innkrevingsperioden skal vedlegges protokollen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Prop. 123 S (2022–2023) – vedlegges protokollen.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti ønsker å presisere at forlengelsen av perioden for innkreving av bompenger i Haugesund og Tysvær kommuner må gjelde fram til bypakken for Haugesund er på plass, og at forlengelsen ikke skal bidra

til å redusere framdriften i arbeidet med en bypakke for Haugesund.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Prop. 123 S (2022–2023) – vedlegges protokollen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget slutter seg til at bompengeselskapet får kreve inn bompenger i Haugesund og Tysvær kommuner i Haugalandspakken fram til utgangen av 2026. Villkårene framgår av Prop. 123 S (2022–2023).

II

Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå tilleggsavtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 6. juni 2023

Erling Sande

leder

Liv Kari Eskeland

ordfører

